

De oogst van het project 'De Puzzel van het Verborgen Verleden'

Martijn Boosten (Beekbergen, 14 april 2016)

Cultuurhistorie in het bosbeheer

- Kennis over ontstaan bosgebied
- Verklaring voor huidige uiterlijk bosgebied en aanwezige elementen
- Bos als drager van erfgoed en landschapsgeschiedenis
- Verhoging belevingswaarde
- Erfgoed als habitat voor plant- en diersoorten

Kap van hakhout afgebeeld op een 16e eeuwse Doorniks wandtapijt
(Bron: Bossen van Vlaanderen, Tack *et al.*, 1993)

Probos en cultuurhistorie

- Wat willen we?
 - Enthousiasmeren en inspireren
 - Vergroten vakkennis en gebiedskennis
- Hoe?
 - Voorbeeldprojecten
 - Ontwikkelen praktische handvatten
 - Excursies, lezingen
 - Artikelen, boeken

De puzzel van het verborgen verleden

- Pilot verzamelen gebiedskennis met vrijwilligers
- Doel:
 - Ontwikkelen 'methodiek'
 - Geschiedenis en erfgoed pilotgebied in beeld brengen
 - Ervaringen delen met beheerders

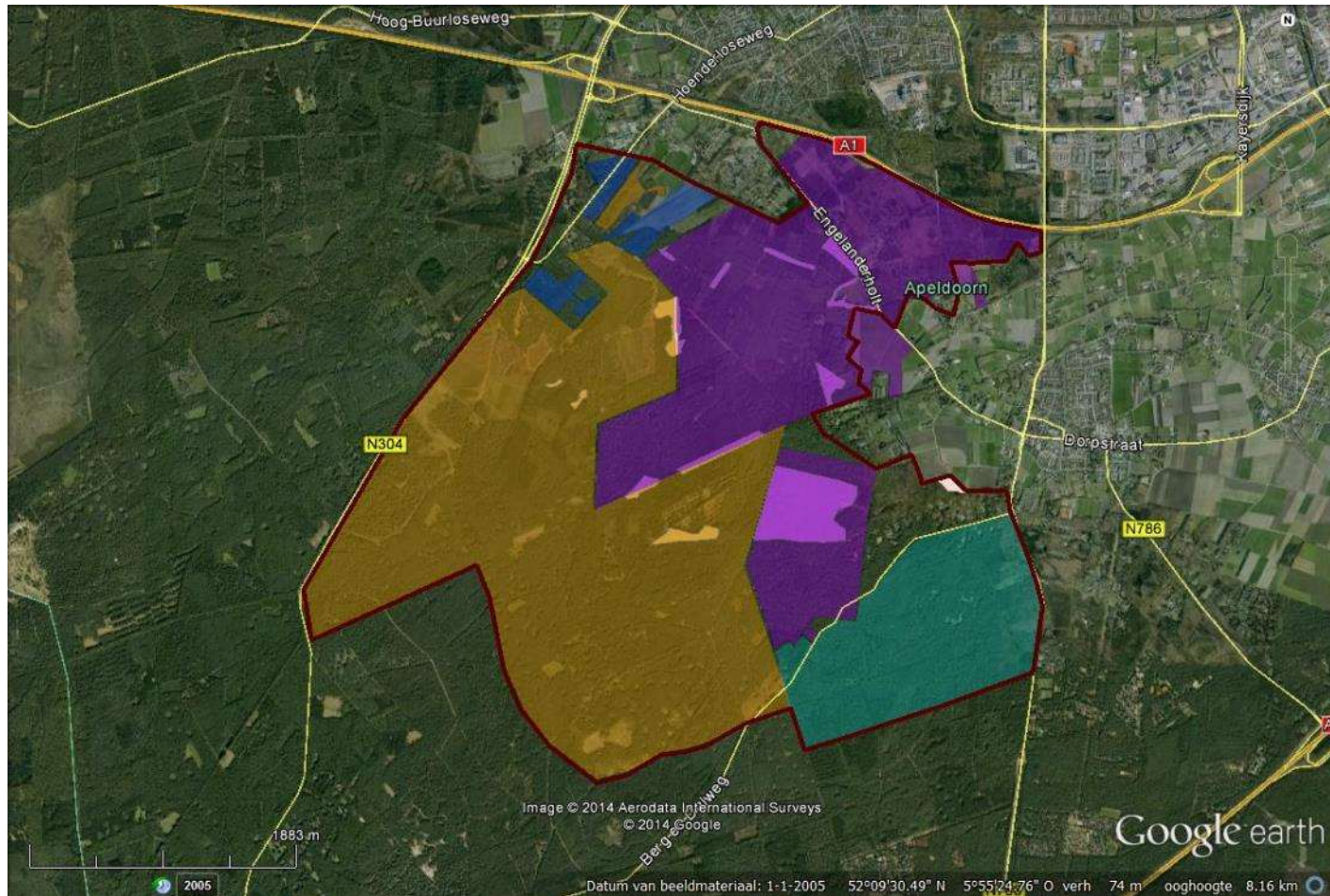
- I.s.m.:

- Met financiering van:

Stichting Fonds A.H. Martens van Sevenhoven

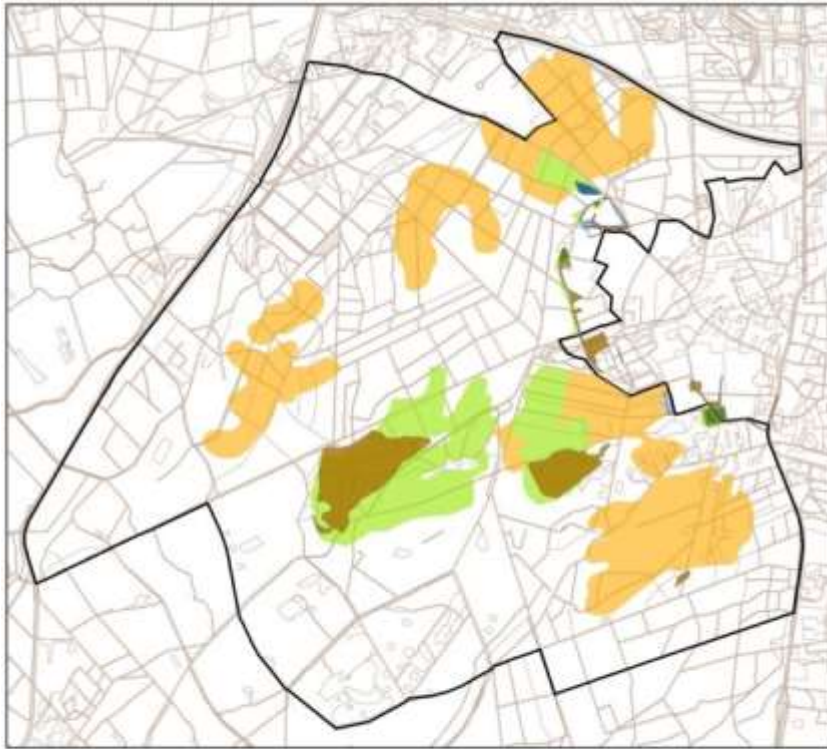
Het gebied

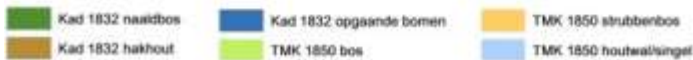
Het gebied

Het verborgen verleden van het Engelandersholt

Legenda

Legenda

Het verborgen verleden van het Engelandersholt

Dr. Jan Ooster met zijn zus Henriette in 1937 (Foto Pieter Hamer)

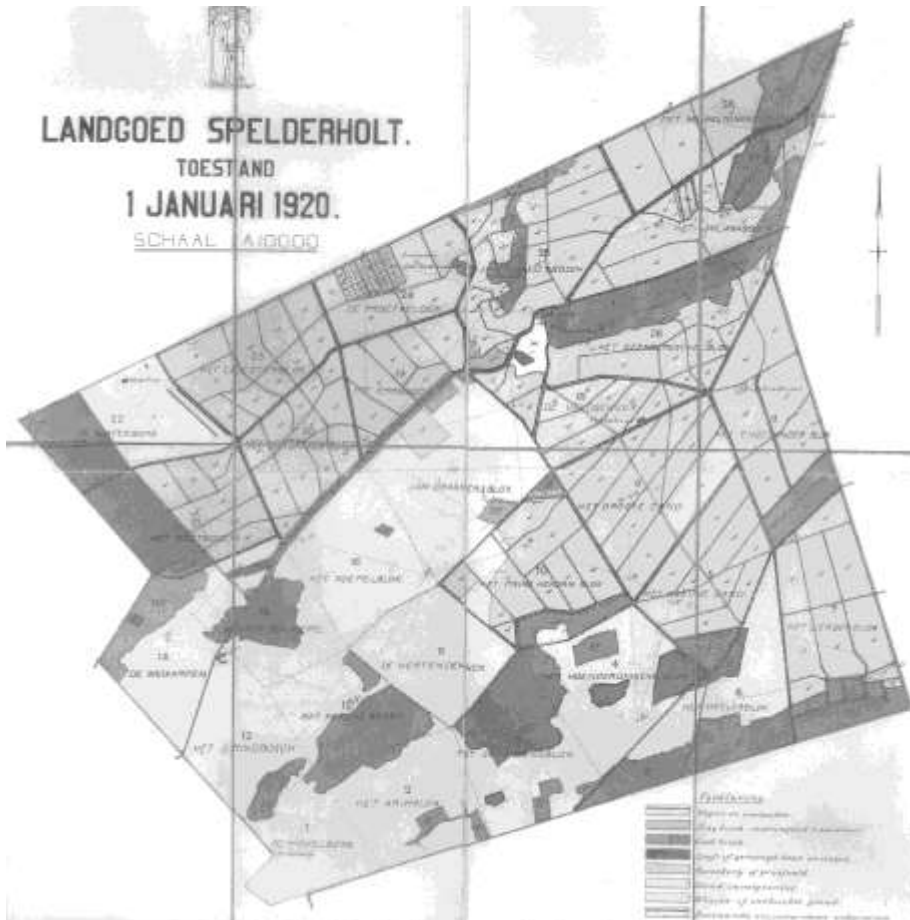

Engelandersholt 20 in 1910
(Foto's archief Marijke van Mansfeld)

Strømmen Trævarefabrik
(bron: Akershusmuseet)

Het verborgen verleden van het Engelandersholt

(bron: Collectie Gelders Archief)

Eerste kippenhokken op Spelderholt in 1920
(Collectie CODA, GA-017547)

"Het Edelkust" zomer 1901

De oprichting van het Staatswildreservaat 11-1972-17

door W.J. Schuilernaker, oud-directeur Fauna-beheer

Jaar: D.A.C. van den Hoorn

Valenschappeilijk

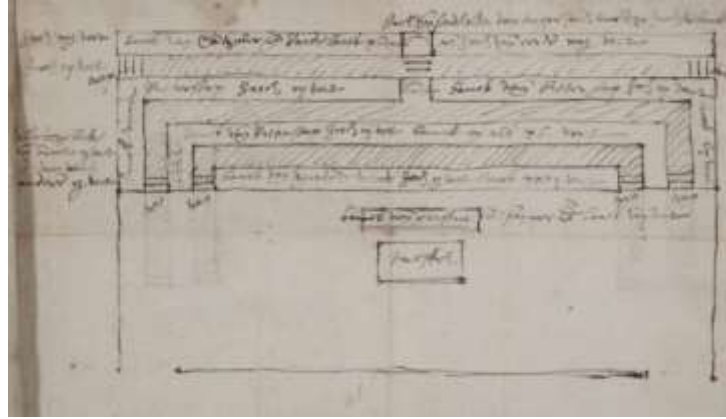
Archief NB

Dossier: 03A

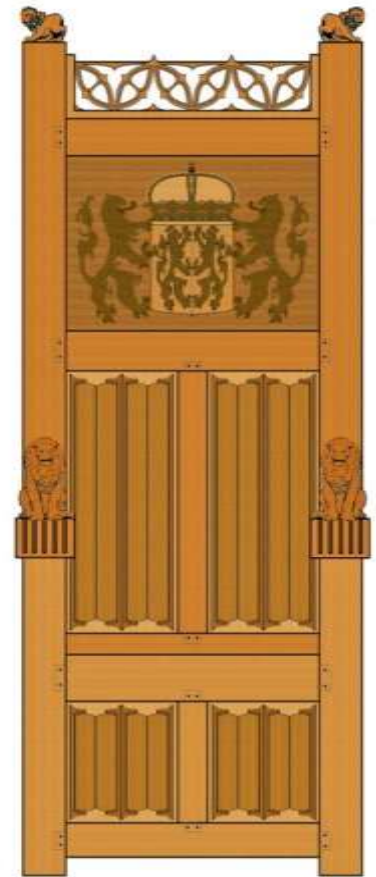
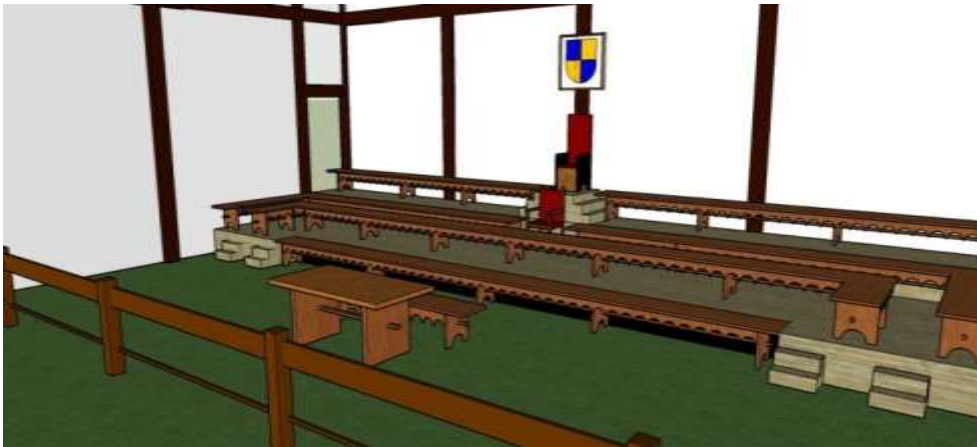
Naar aanleiding van een mij gestelde vraag eens te willen omschrijven wat de voorgeschiedenis is geweest van het ontstaan van het Rijkswildreservaat te Hoenderloo, geloof ik eerst een kort overzicht van de totstandkoming van de Jachtwetgeving 1954 te moeten geven.

Na 1945 was iedereen het er wel mee eens dat de Jachtwet 1923 niet meer voldeed. Niet alleen jagers en natuurbeschermers vonden de wet en de invoering daarvan onvoldoende, maar vooral de grondgebruikers waren door het gebrek aan een beleid ter voorkoming van wild- en vogelschade bijzonder kritisch ingesteld.

Het verborgen verleden van het Engelandersholt

Plattegrond van de klaarbank uit 1563
(bron: Gelders Archief - 592-0001)

Het verborgen verleden van het Engelandersholt

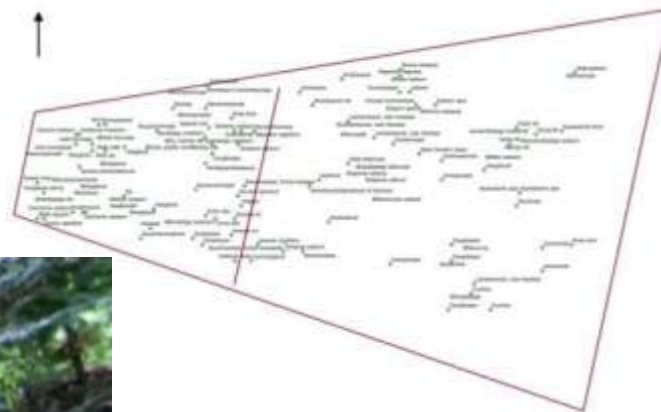
Manna-es
(Foto Marijke van Mansfeld)

Japanse Zelkova
(Foto Marijke van Mansfeld)

Augurkenmagnolia
(foto Erik Roozen)

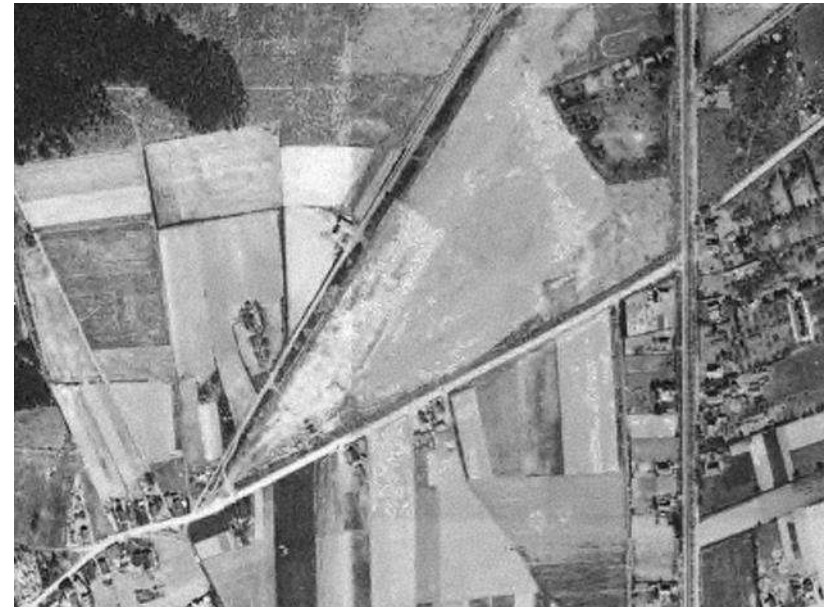

Het verborgen verleden van het Engelandersholt

**Kaart Willem Leenen 1748 met links van de sprengenkoppen de vervallen bovenloop van de Oude Beek.
(bron www.geheugenvanapeldoorn.nl)**

**Locatie vliegveld Prins Bernhard ten noordwesten van Beekbergen
(luchtfoto 1950)**

Het verborgen verleden van het Engelandersholt

De Notaris MULLER, te Apeldoorn, zal ten verzoeke van de Weduwe en Kinderen van den Heer D. BOKS, te Beekbergen, bij inzate en toelag publiek Verkoopen:

1°. Op **DONDERDAGEN 1 en 15 OCTOBER E. K.**, telkens voormiddags ten 11 ure, ten huize van A. ROUWENHORST, te Apeldoorn:

De onverdeelde Helft in DE ENGELANDER TIENDE, gaande uit Landrijen onder Beekbergen, in 10 Percelen en in Massa, eenige Aandeelen in HET UGCHELSCHE BOSCH en DE UGCHELER MARK onder Beekbergen, in 4 Percelen en in Massa, 2 zoogenaamde Vieren-deelen in DE NOORD-APELDOORNSCHE MARK te Apeldoorn, en onderscheiden Bouwlanden aldaar.

2°. Op **ZATURDAGEN 3 en 17 OCTOBER E. K.**, telkens voormiddags ten 11 ure, in *DE LEEUW*, te Beekbergen:

Eene BOUWPLAATS en onderscheidene Percelen BOUW- en WEI-LAND, AKKERMAALS- en DENNENBÖSSCHEN, onder Beekbergen.

Alles breedter bij Biljetten omschreven, welke even als de opgaaft der opbrengst van voormelde Tiende over de laatste 20 jaren op franco aanvragen te bekomen zijn ten Kantore van voormelden Notaris.

(17916)

Algemeen Handelsblad
21-9-1863

De wandelende dominee
Jacobus Craandijk
(bron Wikipedia)

“Wij behoeven hier niet uit te stijgen. (...) Het voor de geschiedenis der Veluwe zoo belangrijke Engelandersholt, de oudste gerigtsplaats der gouw, reeds in 801 als een hoeve genoemd, is grootendeels verdwenen. Men vindt er nog slechts een bosch van hakhout, Bruggelen, het overblijfsel van het oude, groote bosch Braclog. (...) Alleen ter wille der herinneringen, er aan verbonden, zouden wij ons hier behoeven op te houden”
(Craandijk, 1888)

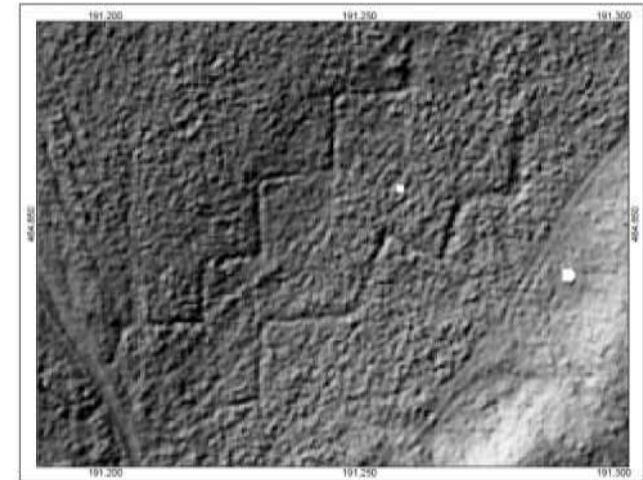
LANDGOED „SPELDERHOLT” TE
BEEKBERGEN.

Onderhandeling met gemeente
Apeldoorn over grondaankoop.

Tusschen het gemeentebestuur van Apeldoorn en den heer Teixeira de Mattos, eigenaar van het landgoed „Spelderholt” te Beekbergen, zijn onderhandelingen gevoerd over den verkoop van een gedeelte van het landgoed. De heer Teixeira is bereid pl.m. 225 ha aan de gemeente te verkoopen, onder voorwaarde, dat de weg van Beekbergen naar Hoenderloo, welke door het Spelderholt” loopt, wordt verhard. De gemeente wil dezen grond, welke te koop is voor f 60.000 laten beboschen als object van werkverschaffing.

Algemeen Handelsblad
2-3-1932

Het verborgen verleden van het Engelandersholt

Wat heeft het opgeleverd?

Algemeen: nuttige/leuke tijdsbesteding, nieuwe sociale contacten, ervaring met veldwerk, literatuurstudie en archiefonderzoek, meer kennis over Engelandersholt

“Een langgekoesterde wens om de bewonersgeschiedenis van Bruggelen een keer goed uit te zoeken kreeg door dit project een stevige duw.”

“Ben lid geworden van de Archeologische Werkgroep Apeldoorn en ben opnieuw bezig mijn kennis te vergroten door deelname aan veldonderzoek in Loenen en Voorst.”

“Ervaring in veldwerk als bioloog had ik in ruime mate, met archeologen op stap gaf een extra dimensie!”

“Heerlijk buiten in de natuur aan het werk in gebieden waar je vaak normaal niet mag komen”

Wat heeft het opgeleverd?

- Rijk gevulde database met archiefmateriaal en inventarisatieresultaten (7 GB)
- 250 ha terrein geïnventariseerd: 116 cultuurhistorische relictten
- Kleurrijk rapport in de SAGA-reeks
- Lessen voor toekomstige projecten
- Veel enthousiasme bij betrokkenen!

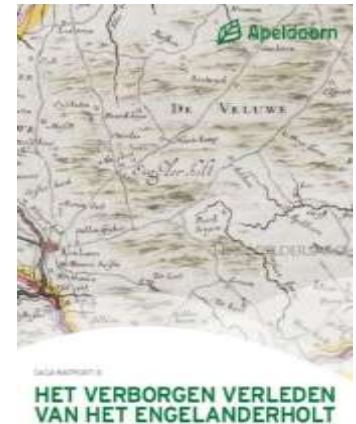
Inzet van vrijwilligers bij historisch onderzoek in bos en natuur

Ervaringen uit het project 'De puzzel van het verborgen verleden' en aanbevelingen voor de praktijk

Wouter Bouwmeester

Wouter Bouwmeester

Tot slot

Veel dank aan alle vrijwilligers,
terreinbeheerders, financiers en andere
betrokkenen!

Stichting tot Behoud
van de Veluwe
Sprengen en Beken

Stichting Fonds A.H. Martens van Sevenhoven